

ЗАКОН ЗА ПРЕКУРЗОРИ

“Сл. весник на Р Македонија” бр.37/04 од 14.06.2004 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува системот за следење и контрола на производството и прометот на прекурзори со цел спречување на злоупотребата на прекурзори за нелегално производство на опојни дроги и психотропни супстанции, како и заради заштита на животот и здравјето на луѓето и заштита на животната средина од штетното влијание на прекурзорите.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

- а) "Прекурзор" е класифицирана супстанција наведена во членот 3 од овој закон, смесите кои ги содржат овие супстанции, како и производите од природно потекло од кои лесно се екстрахираат прекурзорите, во кои не припаѓаат лековите, фармацевтските препарати или други препарати што содржат прекурзори составени на начин што тие не можат лесно да се употребуваат, ниту да се екстрахираат (извлечат) на лесен, едноставен и економско исплатлив начин;
- б) "Производство" е подготвување, изработка, преработка, пакување и/или складирање на прекурзорите;
- в) "Промет" е увоз, извоз, транспорт, транзит, складирање, продажба и/или ракување на прекурзорите;
- г) "Увоз" е физичко внесување на прекурзор во земјата;
- д) "Извоз" е физичко изнесување на прекурзор од земјата;
- ѓ) "Транзит" е транспорт на прекурзори меѓу трети земји преку територијата на Република Македонија, без каков било претовар, истовар или замена на товарот;
- е) "Транспорт" е пренос на прекурзорот низ територијата на Република Македонија;
- ж) "Оператор" е секое правно лице, вклучено во производството, складирањето, преработката, прометот или дистрибуцијата на прекурзорите во Република Македонија или кое врши други активности поврзани со увоз, извоз, транзит на прекурзори и трговско посредување со прекурзори, како и секое физичко или правно лице кое изготвува царинска документација;
- з) "Краен примач" е секое физичко или правно лице на кое му се испорачуваат прекурзорите во земјата која е крајна дестинација. Ова лице може да биде различно од крајниот корисник и
- с) "Меѓународен орган за контрола на наркотични средства" е Меѓународниот борд за контрола на дрога (ПЧСВ), основан со Конвенцијата за наркотични средства од 1961 година и Анекс протоколот од 1972 година.

Член 3

Прекурзорите, согласно со ратификуваните меѓународни договори и меѓународните нормативи и стандарди, се распоредуваат во три категории:

1) во прва категорија спаѓаат супстанциите:

- 1-Фенил-2-Пропанон (1-Phenyl-2-Propanone) кој може да биде означен и како Фенилацетон (Phenylacetone);
- N- ацетилантранилна киселина (N-acetyl anthranilic acid) која може да биде означена и како 2-Ацетамидобензоева киселина (2-Acetamidobenzoic acid);
- Исосафрол (цис и транс) (Isosafrol (cis+trans));
- 3,4 - Метилendioксифенил пропанон (3,4-Methylenedioxyphenyl-propane-2-one) кој може да биде означен и како 1-(1,3-Бензодиоксол-5-ил) пропан - 2 он (1-(1,3-Benzodioxol-5-yl) propan -2-one);
- Пиперонал (Piperonal);
- Сафрол (Safrol);
- Ефедрин (Ephedrine);
- Псеудоефедрин (Pseudoephedrine);
- Норефедрин (Norephedrine);
- Ергометрин (Ergometrin);
- Ерготамин (Ergotamine);
- Лизергинска киселина (Lysergic acid) и
- солите на супстанциите наведени во оваа категорија кога постоењето на тие соли е можно;

2) во втора категорија спаѓаат супстанциите:

- Анхидрид на оцетна киселина (Acetic anhydride);
- Фенилоцетна киселина (Phenylacetic acid);
- Антранилна киселина (Anthranilic acid);
- Калиум перманганат (Potassium permanganate);
- Пиперидин (Piperidine) и
- солите на супстанциите наведени во оваа категорија кога постоењето на тие соли е можно и

3) во трета категорија спаѓаат супстанциите:

- Хлороводородна киселина (Hydrochloric acid) која може да биде означена и како Водороден хлорид (Hydrogen chloride);
- Сулфурна киселина (Sulphuric acid);
- Толуен (Toluene);
- Етил етер (Ethyl ether) кој може да биде означен и како Диетил етер (Diethyl ether);
- Ацетон (Acetone) и
- Метил етил кетон (Methylethylketone)(МЕК) кој може да биде означен и како Бутанон (Butanone).

Прекурзорите од ставот 1 точка 2) алинеи 1, 2 и 4 и точка 3) алинеи 1, 2, 3, 4 и 5 на овој член се распоредени и во група на отрови согласно со прописите за отрови.

II. ПРОИЗВОДСТВО

Член 4

Операторите кои вршат производство на прекурзори кои се распоредени согласно со прописите за отрови во група на отрови и/или производство на други прекурзори од членот 3 на овој закон, по однос на кадровските, техничките и санитарно- хигиенските услови треба да ги исполнуваат условите пропишани со прописите за производство на отрови.

Операторите кои вршат производство на прекурзори од првата категорија од членот 3 на овој закон и кои претставуваат фармаколошко активни супстанции што се користат во производството на лекови, треба да ги исполнуваат условите за производство на лекови пропишани со прописите за лекови.

Член 5

Операторите кои вршат производство на прекурзори се должни да водат евиденција за количините на произведените прекурзори, количините на продадените прекурзори на домашен и надворешен пазар, како и податоци за купувачот.

Операторите кои вршат производство на прекурзори се должни на надлежните органи да им овозможат увид во евиденцијата и документацијата од ставот 1 на овој член.

Содржината и начинот на водењето на евиденцијата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за здравство.

III. ПРОМЕТ

Член 6

Операторите кои вршат промет со прекурзори кои се распоредени согласно со прописите за отрови во групата на отрови и/или промет на други прекурзори од членот 3 на овој закон, во однос на условите за простор, опрема и кадар треба да ги исполнуваат условите пропишани со прописите за промет со отрови.

Операторите кои вршат промет со прекурзори кои претставуваат фармаколошки активни супстанции што се користат за производство на лекови, треба да ги исполнуваат условите за промет на големо со лекови, пропишани со прописите за лекови.

Член 7

Прекурзорите не смеат да бидат привремено чувани и царински складирани во рамките на постапките што се водат согласно со прописите за царинско работење.

Член 8

Операторот од членот 6 на овој закон може да врши промет со прекурзори само по добивање на одобрение за вршење на промет со прекурзори од Министерството за здравство.

Одобрението од ставот 1 на овој член се издава на писмено барање на правното лице што ќе врши промет со прекурзори, за точно определени прекурзори, за период од пет години.

Одобрението од ставот 1 на овој член се издава по претходна проверка на состојбата по однос на условите за вршење на промет на отрови или промет на лекови на големо.

Содржината на барањето и на одобрението, како и начинот на издавањето на одобрението ги пропишува министерот за здравство.

Барањето за обнова на одобрението се поднесува најмалку шест месеца пред денот на истекот на важноста на рокот на постојното одобрение.

Член 9

По барање на операторот, одобрението од членот 8 став 1 на овој закон може да се укине и пред истекот на рокот за кој е издадено.

Операторот од ставот 1 на овој член е должен, по претходно писмено известување до Министерството за здравство, преостанатата количина на прекурзорот да ја преотстапи на правно лице кое има одобрение за работа со прекурзори.

Член 10

Одобрението за вршење на промет со прекурзори може да биде укинато и пред истекот на времето за кое е издадено ако:

- 1) операторот не исполнува еден од условите од членот 6 на овој закон и
- 2) на операторот со правосилна пресуда му е изречена мерка за безбедност забрана за вршење на дејност.

Операторот кој врши промет со прекурзори е должен секоја промена по однос на просторот, опремата и кадарот да ја пријави до Министерството за здравство веднаш по настанувањето на промената.

Член 11

Операторите кои вршат промет со прекурзори се должни да водат евиденција за сите активности поврзани со увозот, извозот, транспортот и транзитот и за тоа да поседуваат документација.

Комерцијалните документи како што се фактурите, товарните листови, царинските документи, документите за транспорт и шпедитерските документи, треба да содржат податоци за: името на прекурзорот како што е наведено во членот 3 од овој закон; количината и масата на прекурзорот и ако се работи за смеси, количината и масата на секој поединечен прекурзор во смесата; името и адресата на увозникот, извозникот, дистрибутерот и крајниот корисник.

Изјавата за конкретната намена на прекурзорот што ја дава крајниот корисник е составен дел на документацијата од ставот 1 на овој член .

Операторот кој врши промет со прекурзори е должен да ја чува документацијата најмалку пет години од денот на нејзиното издавање и да овозможи увид во истата на надлежните органи.

Член 12

Операторите се должни писмено да го известат Министерството за здравство за секоја невообичаена нарачка, трансакција која се однесува на прекурзори и која наведува дека увезените, односно извезените количини можат да бидат пренасочени за нелегална трговија со опојни дроги и психотропни супстанции.

Операторите се должни на барање на Министерството за здравство да достават писмени извештаи за прометот со прекурзори.

Член 13

Операторот кој врши производство и/или промет со прекурзори е должен да ги означи прекурзорите со имињата согласно со членот 3 од овој закон.

На прекурзорите кои се распоредени во групата отрови согласно со прописите за отровите, се применуваат и одредбите за означување, предупредување и известување од прописите за промет со отрови.

Член 14

Операторите можат да вршат увоз, извоз, транспорт и транзит на прекурзори од членот 3 на овој закон само врз основа на издадена дозвола од Министерството за здравство.

Дозволата од ставот 1 на овој член се издава на писмено барање на операторот во рок од 15 дена од денот на комплетирањето на документацијата.

По исклучок од ставот 2 на овој член дозволата може да се издаде во рок од 30 дена од денот на комплетирањето на документацијата, ако е потребно да се изврши дополнителна проверка на податоците во документацијата.

Содржината на барањата и обрасците на дозволите од ставовите 1 и 2 на овој член ги пропишува министерот за здравство.

Член 15

Операторот е должен со барањето за издавање на дозвола за извоз да достави и дозвола за увоз од земјата која е претставена како крајна дестинација, ако таква дозвола е предвидена во земјата каде што се врши извозот.

Член 16

Министерството за здравство може да нареди преземање и на посебни мерки на безбедност при транспортот и транзитот на определен прекурзор од членот 3 на овој закон согласно со прописите за превоз на опасни материи.

Трошоците за преземањето на посебни мерки на безбедност од ставот 1 на овој член паѓаат на товар на операторот.

Член 17

Барањето за издавање на дозвола за увоз, извоз, транзит и/или транспорт се одбива ако:

- 1) надлежен орган утврдил дека кон барањето се доставени лажни или неточни податоци и
- 2) кон барањето не е приложена дозвола за увоз од земјата која е претставена како крајна дестинација, ако таква дозвола е предвидена во земјата каде што се врши извозот.

Член 18

Дозволите за увоз, извоз, транспорт и транзит се доставуваат и до царинските органи при поднесувањето на царинската декларација.

Еден примерок од дозволите од ставот 1 на овој член ја придружува пратката се до царинската испостава на местото за влез и/или излез на прекурзорот од царинското подрачје на земјата.

Царинската испостава ја потврдува реализираноста на дозволата со ставање на свој печат пред истата да биде вратена до надлежниот орган што ја издал.

Член 19

Министерството за здравство пред да издаде дозвола за извоз на прекурзор од членот 3 на овој закон, до надлежниот орган во државата на чија територија треба да се извезе прекурзорот треба да ги достави следниве информации:

- име и адреса на извозникот, увозникот и други оператори вклучени во извозните операции или превозот, како и крајниот корисник доколку е познат;
- име на прекурзорот како што е наведено во членот 3 од овој закон;
- количината и масата на прекурзорот, односно ако се работи за смеса количината и масата на прекурзорот во неа со име како што е наведено во членот 3 од овој закон и
- податоци за транспортот: очекувано време на испорака, царинарница каде што се очекува да се спроведе царинската постапка, како и маршрутата доколку е позната.

Податоците од ставот 1 на овој член се деловна тајна.

Листата на земји кои бараат да бидат известени за планираниот извоз на прекурзорите од членот 3 на овој закон на нивна територија се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 20

Дозволите за увоз, извоз, транспорт и транзит Министерството за здравство може да ги укине или поништи врз основа на документ од надлежен орган дека прекурзорите можат да бидат употребени за недозволено производство на наркотични средства или психотропни супстанции.

Член 21

Министерството за здравство води регистар на правните лица што вршат производство и/или промет на прекурзори кој особено содржи вид и количина на прекурзорот и име на операторот.

Содржината и начинот на водењето на регистарот од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за здравство.

Член 22

Министерството за здравство во следењето на прометот и производството на прекурзори и заради спречување на нелегалното производство и промет, соработува со надлежните органи за внатрешни работи и царинските служби, како и со Меѓународниот орган за контрола на наркотични средства и со други органи и институции во функција на реализација на обврските преземени со меѓународните договори.

IV. НАДЗОР

Член 23

Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на него врши Министерството за здравство.

Инспекциски надзор над спроведувањето и примената на овој закон и прописите донесени врз основа на него во однос на производството и прометот на прекурзори распоредени согласно со прописите за отрови во групата на отрови и/или други прекурзори од членот 3 на овој закон, врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

Инспекциски надзор над спроведувањето и примената на овој закон и прописите донесени врз основа на него во однос на производството и прометот на прекурзори кои претставуваат фармаколошки активни супстанции што се користат за производство на лекови вршат инспекторите за лекови.

Инспекциски надзор над спроведувањето и примената на овој закон и прописите донесени врз основа на него во однос на заштитата на човековата околина врши Државниот инспекторат за животна средина.

Член 24

Државните санитарни и здравствени инспектори, инспекторите за лекови и инспекторите за животна средина при вршење на инспекцискиот надзор преземаат мерки и постапки пропишани со прописите за санитарниот и здравствениот инспекторат, за лековите, помошните лековити средства и медицинските помагала и за заштита и унапредување на животната средина и природата.

Член 25

Ако одобрието за вршење на промет со прекурзори биде одземено или при инспекциски надзор биде покрената постапка за изрекување на мерка забрана за вршење на дејност, државниот санитарен и здравствен инспектор и инспекторот за лекови може времено да одземе и нареди сместување на прекурзорите во простор кај друг оператор кој ги исполнува условите пропишани со овој закон, како мерка на безбедност до донесување на судска одлука.

V. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 26

Со парична казна од 150.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице ако:

- 1) привремено чува и царински складира прекурзори (член 7);
- 2) врши промет со прекурзори без одобрение од Министерството за здравство (член 8 став 1);
- 3) не ја преотстапи преостанатата количина на прекурзорот на правно лице кое има одобрение за работа со прекурзори (член 9 став 2);
- 4) не пријави промена по однос на просторот, опремата и кадарот (член 10 став 2);
- 5) не ги означи прекурзорите со имињата од членот 3 на овој закон и/или не ги примени одредбите за означување, предупредување и известување од прописите за промет со отрови (член 13) и
- 6) врши увоз, извоз, транспорт и транзит на прекурзори од членот 3 на овој закон без дозвола од Министерството за здравство (член 14 став 1).

За дејството од ставот 1 на овој член на правното лице ќе се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење на определена дејност во траење од шест месеца до две години.

За дејството од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок одговорното лице во правното лице со парична казна од 40.000 до 50.000 денари и ќе се изрече мерка на безбедност забрана за вршење на должност во траење од три месеца до една година.

Член 27

Со парична казна од 80.000 до 200.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице ако:

- 1) не води евиденција за количините на произведените прекурзори, количините на продадените прекурзори на домашен и надворешен пазар и податоци за купувачот и на надлежните органи не им овозможи увид во евиденцијата и документација (член 5 ставови 1 и 2);
- 2) не води евиденција за сите активности поврзани со увозот, извозот, транспортот и транзитот и за тоа не поседува документација (член 11 став 1);
- 3) не ја чува документацијата од членот 11 на овој закон најмалку пет години од денот на нејзиното издавање и не овозможи увид во истата на надлежните органи (член 11 став 4);
- 4) не го извести Министерството за здравство за невообичаена нарачка и трансакција на прекурзори или која наведува дека увезените, односно извезените количини ќе бидат пренасочени за нелегална трговија со опојни дроги и психотропни супстанции (член 12 став 1) и
- 5) на барање на Министерството за здравство не достави извештај за прометот со прекурзори (член 12 став 2).

За дејството од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во правно лице со парична казна од 20.000 до 40.000 денари.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 28

Правните лица кои вршат промет со отрови, до денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да вршат промет со прекурзори наведени во членот 3 од овој закон до усогласувањето на нивната работа со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на него.

Правните лица од ставот 1 на овој член се должни да ја усогласат својата работа во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Правните лица од ставот 1 на овој член се должни да поднесат барање за издавање на одобрение за вршење на промет со прекурзори во рокот од ставот 2 на овој член.

Ако правното лице не поднесе барање согласно со ставот 3 на овој член ќе се смета дека нема одобрение за вршење на промет со прекурзори согласно со овој закон.

Член 29

Министерството за здравство прописите предвидени со овој закон ќе ги донесе најдоцна во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 30

Нерешените барања за увоз, извоз, транспорт или транзит на прекурзори поднесени пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се решат согласно со одредбите на овој закон.

Член 31

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".